

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

VIII. évfolyam

2007/

Február

Az idén 50 éves Haltermelők Országos Szövetsége
és Termékτανácsa információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

A természet – más nézőpontból

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság – amely tavaly december elseje óta tagja a Haltermelők Országos Szövetsége és Termékτανácsának – működési területe Győr-Moson-Sopron megye és néhány kisebb szomszéd megyei részterületből áll. Február elsejétől, egy kormányhatározat nyomán a Vas megyei Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság is az irányításuk alá tartozik, ezzel a Nyugat-Dunántúl nagy részét felügyelik. Nem kis feladat a mintegy 800 ezer hektárnyi területet – 700 ezer lakossal – karban tartani, a természeti értékeket megővni. A Rába, a Szigetköz, a Duna és ezek mellékfolyói, patakjai, valamint a Fertő-tó és a Hanság ma is igen gazdag faunával, természeti adottsággal rendelkezik. Dr. Kárpáti László, az FHNP igazgatója hangsúlyozza, hogy gazdag a vízi világ is, s talán ez is választ ad arra a kérdésre, hogy egy nemzeti park miért lép be a szövetség tagjai sorába.

• Igazgató úr, a Fertő-tó státusza napjainkban is érdekes, hiszen a tó nagyobbik fele Ausztriához tartozik. Lehet is gondozni egy tavat?

– A Fertő-tóból – a trianoni döntés után – eltérő vízszinteknél megállapítva, körülbelül 7600 hektárnyi tartozik Magyarországhoz. Ebből 1744 hektár halászvíz, az összes többi nádas. A Fertő-tói halászvízen kívül a Barbacsi és a Fehér-tó tartozik még hozzánk, amelyek korábban a Győri Előre Halászati Szövetkezet halászvízei voltak, de megpályáztuk és elnyertük ezekre a vizekre is a halászati hasznosítás jogát. Ehhez persze, meg kellett egyeznünk a győriekkel, kifizettük őket. A Fertő-tóval kapcsolatban két dolgot szoktam megemlíteni. Az egyik: ha Nyugat-Európa felől jövünk, akkor itt jelenik meg először a kontinentális jelleg, mivel a tó az Ázsiából induló sósó sorozat legnyugatibb tagja és pusztája. Nyugat tehát itt találkozik először a kontinentalitással és a magyar nyelvvel, amely ugyancsak idegen a számára. A másik: a táj példás megőrzése, a táj egyedisége a világörökségi rangot is meghozta számunkra. Magyarországon a Hortobágyi, az Aggteleki, a Fertő-Hanság Nemzeti Parkok, a Budai Vár, az Andrássy út, Pannonhalma, Hollókő, a pécsi ókeresztény sírok a hazai világörökséghez tartozó területek. Az persze, egy lehetetlen dolog, hogy egy tavat határral kettévág-

tak. Ez 1938-ig nagy gondot nem jelentett, mert az Esterházy uradalom túlterjedt a határokon, s ma is övék a Fertő-tó 90 százaléka. Amikor végbement az Anschluss, akkor megnehezedett a határforgalom, s egészen 1989-ig, a rendszerváltásig ez az állapot uralkodott. Ma viszont már nincs ennek jelentősége, hiszen szorosan együtt dolgozunk az osztrák kollégákkal.

• Ha jól tudom, Ön a természetvédők „kemény magjához” tartozott a nyolcvanas években.

– Ez így nem igaz, de azt elismerem, hogy egyoldalúan gondolkodtam a zöldmozga-

Tartalom:

A demokrácia jegyében 3

Jubileumra készülődve 4

A jövőbeli uniós és nemzeti

agrártámogatások 6

Halászból halkereskedő 8

lomról. A Magyar Madártani Egyesület alelnöke is voltam, de mindig nagy gondot fordítottam a továbbképzésemre, fejlődésemre. Halászati szakmérnöki diplomát is szereztem Debrecenben, s ez is segített abban, hogy változott a szemléletem. Pontosabban úgy fogalmaznék, hogy annyit változott a szemléletem, amennyit az ország is változott ebben a kérdésben az elmúlt két évtizedben. Ez külön riport témája lehetne, olyan szerteágazó a mondanivaló. De rövid leszek: tudja, ez olyan, mint az apa-fiú kapcsolat. A fiú mindig kritizálja az apját, ám amikor az apa a földmunkában megrokkann és megöregszik, a fiúnak pedig, van hat gyereke, akkor rájön, hogy az apának sok mindenben igaza volt. Ezzel pusztán azt szeretném érzékeltetni, hogy volt egy civil elutasítás, ami nem volt rossz, de a nyolcvanas évek Magyarországon sokkal kevesebb volt az információ, mint ma. Akkoriban egyikünk sem tudta pontosan, mi is az a Bős-Nagymaros, miután kevés információt közöltek a lakossággal. Említhetném a növényvédő halakat is: a busa és az amurtelepítések szükségességét. Nem tudtuk, hogy milyen jó biológiai „eszközök” a víz tisztításához, csak azt láttuk, hogy a Tihanyi Belső-tóból eltűnt az őshonos növény. Az elkapkodott, rossz cselekedetekből a zöldek hasonlóan rossz következtetéseket vontak le, mivel nem volt párbeszéd. Ma, a demokráciában kényszer is a párbeszéd.

• Miért léptek be a szövetségbe?

– Láttam, hogy nem csak a nagy tőgazdaságok tulajdonosai, nem csak a szűk haltermelő szervezetek tagjai a szövetségnek, hanem mások is. Azt gondoltam, hogy az FHNP-nek, amelynek 1744 hektáros halász víze van, s hasonló terveink vannak a vizes

(Folytatás a 2. oldalon)

A természet – más nézőpontból

(Folytatás az 1. oldalról)

élőhely rekonstrukció keretében a Hanságban is, ott kell lennünk azoknál a döntéseknél, ahol a mi munkánk is érintett. Van tíz halászuunk, akik kisszerszamos halászok, s fontosnak tartom, hogy az ősi mesterség még meglévő „fogásai” – haltelepítés, halfogás, nádvagás, fedélkészítés, a gyékénnyel, a sással való munkálkodás – tovább éljenek. Azt sem titkolom, hogy egy kicsivel több természetvédelmi gondolkodást szeretnék a halászok körében meghonosítani, bár nem mondhatom, hogy a halászok nem természetvédők. A haltermelés egyfajta természeti körforgás is, hiszen a szennyezett vizeinkben kell a halfaunát fenntartani. Ismernünk kell a természeti folyamatokat, a halfauna összetételét, azt, hogy hogyan szaporodnak, mely fajok az ellenségei stb.

• **Mennyire védett a Fertő-tavi halfauna? Van-e elegendő számú természetes ívóhely?**

Dr. Kárpáti László (58 éves) 1968-ban iratkozott be a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem erdőmérnöki karára, ahol 1973-ban szerzett diplomát. Dolgozott termelőszövetkezetben, állami erdőrendezőszégen, majd visszakerült az egyetemre az erdővédelem tani tan-székhez, ahol diszciplináris alapkutatóként a Fertő-tóval kezdett foglalkozni. Kutatta a tó madárvilágát, ökológiáját – ebben a témakörben szerezte a doktori címet a Szegedi József Attila Jogi-tudományi Egyetemen, s később phd fokozatot is elnyert. Az egyetemen 1991-ig tanított, közben növényvédő szakmér-nöki képzést is szerzett, számos tudomán-nyos publikáció és szakcikk fűződik a nevéhez. Rendszerváltozásig a Du-nántúl nem volt nemzeti park, de az osztrákok is szerettek volna egy közös parkot létrehozni, s ebben Kárpáti László és néhány tudományos magyar kolléga is partner volt. A környezetvédelmi minisztérium azonban visszautasította az „alulról jövő” kezdeményezést, ám 1988. augusztusában Maróthy László magyar környezetvédelmi miniszter találkozott egy hajón *Manlies Fleming* osztrák kollégájával, s meg-egyeztek abban, hogy létrehoznak egy nemzeti parkot. Az FHNPP elődjénél fél-állásban megbízott vezetőként Kárpáti László dolgozott, ám ezt a munkát „fél-gőzzel” nem lehetett végezni, ezért ott hagyta az egyetemet. 1990 óta igazgatja a nemzeti parkot, amely 1991-ben kapta meg a jelenlegi nevét és státuszát. Az FHNPP-t az IUCN előírásai szerint alakították ki, így az osztrákokkal közösen pályázhatnak az uniós forrásokért.

– Nem jobb a helyzet, mint a Balatonnál. Itt nem a partvédő betonművek és sziklák, hanem gát zárja el a halak útját az ívóhelyek-től. A legnagyobb baj az, hogy az osztrák és a magyar részen is csak 10-10 halász dolgozik. Viszonylag kicsi a vízfelület. Az osztrákok a hatvanas évektől kezdve telepítették az angolnát a tóba, de ezt ma az ausztriai halászati szabályozás nem engedi meg. Szerintem ma is van angolnatelepítés, de ez nem hiva-teraloz folyik. Viszont egyre jobban előtérbe került az őshonos ragadozók – süllő, csuka, harcsa – telepítése, s ma már óriási harcsák

Haltelepítés a Fertő-tóban

úsznak a Fertő-tóban. Változik a tó, a nagy probléma az, hogy a déli part elnádásodott területei nincsenek az egykori Fertő éltetőjével, a Hansággal összekötve. A hatalmas nádasban rettenetesen szélsőséges, oxigénszegény viszonyok alakulnak ki, s ezen próbálunk segíteni. Több projektet dolgoztunk ki arra, hogyan lehetne a nádaszt oxigéndús vízzel ellátni. A Fertőti halaknak sincsenek meg a természetes ívóhelyeik. A Hanságban viszont adóttak a feltételek, ahol több száz hektáron folynak rekonstrukciós munkák.

• **A hazai halászság jelentős szerepet vállalt a Natura 2000, az agrár-környezetgazdálkodási programok végrehajtásában, miközben a gazdálkodási szempontokat is érvényesítik.**

– A mi nemzeti parkunkban a halászat és a horgászat is – megfelelő helyen – kívánatos tevékenység. Ha a horgászat kijelölt helyen folyik, a horgász nem szemetel, vagy csónakról horgászik, ám tegye. Csak tartsa be az előírásokat, és kultúráltan viselkedjen. Vannak olyan helyek, ahová viszont nem szabad senkit beengedni, mert ott fészkelő, ívóhelyek vannak, amit védeni kell. Tehát a horgászturizmusnak is van létjogosultsága, de nem törekszünk arra, hogy ebből jöjjön be minden pénzügyi forrás. Ez egyfajta bevéte-letünk, de nem a legfontosabb. Arusítjuk a horgászjegyet, s ennek fejében mi telepítjük

a halat. Mégpedig úgy, hogy nyilvánosan, gyakran a televízió kamerái előtt. Nyurga-pontyot süllőt, csukát, harcsát, compót, és széles kárászt stb.

• **Milyen szerepet tölt be a halászat a nemzeti park gazdálkodásában?**

– A halászat nálunk nem eredmény centrikus tevékenység. A Fertőn és a Hanságon rengeteg madár él, s ezek a madarak esznek, zömében sok halat. Ahol nincs hal, ott nincs vízi madár sem. Somogy megyében, a hetve-nes években tapasztaltam, hogy egy tőrend-szerben mennyi madár él, rengeteg teknőst találtam, s a tavak némelyikén házi kacsát tartottak. Itt erőteljesen folyt a haltermelés, amit nem tartottam jónak. Az elmúlt évti-zedben ott abbahagyták a haltermelés, s má-

ra már a tavak többsége kiszáradt, nincs réti-sas, fekete gólya, házi szárnyas és hal sem. A védett vízimadarak többségének tehát szűk-ség van a halra is. Mi arra törekszünk a nemzeti park területén, hogy a teljes fauna fenn-maradjon. Az ökoszisztéma egyébként nem állandó, folyamatosan változik, fejlődik, az élővilág alkalmazkodik a gazdálkodáshoz.

• **Hogyan fogalmazná meg: mi és mekko-ra egy halas gazda felelőssége?**

– Nagyon nagy a felelőssége, mert a mate-riális érték, amiért ő dolgozik, az csak egy ré-sze a tevékenységének. A tóra telepedett, má-sutt ritka, az élőhelyét ott megtaláló állat-és növényvilág legalább olyan értékes, mint a termelt halé. S ez nem csak az övé, a nemze-té, hanem egész Európáé is. Egy halastó állo-mása a skandináv, a nyugat-európai, és ki tudja milyen irányból érkező madaraknak, meg még a vidrának is. Jól tudom, hogy ez károkozással jár. Szegény az ország még ah-hoz, hogy kompenzálják e károkat, de előbb-utóbb ezt is meg kell oldani. A nemzeti park-kal más a helyzet: oda azért kell hal a vízben, hogy legyen vidra. Mi élőhelyet teremtünk az állatoknak. Azt kell látni, hogy ha egy nemzeti park halgazdálkodással kezd foglal-kozni, akkor olyan forrásokat tud bevonni a tevékenységbe, amihez egy halgazdálkodó nem jut hozzá. Ilyen például a vizes élőhely rekonstrukció.

Hajtun György

A demokrácia jegyében

A tavaly december elseji alapszabályt módosító közgyűlés óta először ült össze a szövetség elnöksége. A négy napirendi pont között szerepelt az elmúlt két hónap legfontosabb eseményeiről és intézkedéseiről szóló igazgatói beszámoló. A jelölő bizottság elnöke, Kiss Ferenc tájékoztatta az elnökséget a tisztújító közgyűlésre történő személyi jelölések helyzetéről. Eldöntötték, hogy mikorra hívják össze a tisztújító közgyűlést, s azt is, hogy a beszámoló mit tartalmazzon. Javaslatok hangoztak el a napi érdekképviselési munka folytatására.

Lévai Ferenc alelnök – aki a levezető elnöki tisztelet töltötte be – felkérésére Orosz Sándor igazgató számolt be az előző elnökségi ülés óta eltelt időszak eseményeiről. (Több témakörrel külön cikk olvasható.) Az igazgató – a többi között – szólt arról, hogy a „Minőségi magyar hal” védett szlogenné vált, mondhatni egyfajta minőségi védjeggyé lépett elő, ami azt jelenti, hogy a szövetség tagjai ingyen használhatják a tetszetős emblémát. Aki nem tagja a szövetségnek, és használni szeretné ezt a lógót, annak fizetnie kell a használatért. Az elnökség megállapította, hogy a piaci versenyben rendkívül

fontos a minőségi termelés, amit a lógó igazol. A fogyasztó ma már szeretné tudni, hogy a vásárolt hal (ponty) mely vidékről, melyik termelőtől származik. A fogyasztók többsége számára ugyanis garancia a származás és eredet ismerete.

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet munkatársai a jövőben – márciustól – a haltermékek árainak piaci alakulását is figyelik. Az elnökség döntött abban, hogy mely 5+1 haltermék árfelügyelést végezze az AKI. A döntés értelmében az élő ponty és a pontyszelet, a busaszelet és busafilé, az afrikai harcsa bőrös filé piaci árát figyelik, míg az import lazac filé árának alakulását is regisztrálják.

Kiss Ferenc a jelölőbizottság tevékenységéről adott számot (lásd külön keretes anyagunkat is). A bizottság elnöke elmondta, hogy a jelölés során a tagság teljes körét – akár többször is – megkérdezik. A munkát megkezdtek, többes jelöléssel él a tagság többsége. A bizottság arra törekszik, hogy a legobjektívebb képet alakítsa ki, s egyáltalán nem feladatuk, hogy a tagsági javaslatokat megszűrjék. Az elnökség vita során dön-

tötte el, hogy az ügyvezető elnöki posztra nem írnak ki pályázatot.

A tisztújító közgyűlés időpontja február 16. 10 óra a Hotel Griffben. Három napirendi pontot határoztak meg: a tisztségviselők beszámolóját, az általános tisztújítást az új alapszabályi előírásoknak megfelelően, valamint egyebek napirendet, amelynek keretében bejelentések, javaslatok, indítványok hangzanak el. A küldötteket a tagozatok választják, s nem a közgyűlés, így a közgyűlésen ügyvezető elnököt és négy társelnököt, továbbá felügyelő bizottságot (elnök plusz 4 tag) választanak titkos szavazással.

A választásról egyébként komoly vita folyt az elnökség tagjai között is. Ismét felszínre kerültek az ellentétek, s megfogalmazódtak azok az elvárások is, amelyeket a tagság a szövetség tevékenységétől, képviselésétől elvár. Ahogy Lévai Ferenc fogalmazott, a szövetség legyen a szó nemese értelmében szövetség, vagyis fogjon össze a tagság. Ha nyitottak vagyunk egymással, akkor kevesebb sandaságot tételezünk fel a másikkal, és több információt kaphatunk egymásról, a tevékenységről is. Kiss György vezérigazgató (Balatoni Halászati Zrt.) azon gondolatainak adott hangot, hogy abba kell hagyni a választási hadjáratot, hiszen a tagság már döntött az alapszabály módosításáról. Véleménye szerint az érdemi munkától veszik el a figyelmet azok, akik a szövetségi munka árnyoldalait, gyengeségeit hangsúlyozzák. Ez pedig, a szövetség szétveréséhez vezethet, ami viszont nem lehet érdeke egyik tagnak sem.

H. Gy.

Január 25-én Gelejen, A Dél-borsodi Agrár Kft. központjában találkozott a jelölőbizottság öt tagja: Kiss Ferenc, Radics Ferenc, Horváth Ferenc, Mihályfi Ferenc és Major Dezső. A bizottság az operatív munka folyamatát döntötte el. Alapvető megállapításuk az volt, hogy a választásnak demokratikus keretek között szabad csak lebonyolódnia. A bizottságnak az a dolga, hogy az információkat összegyűjtse és tájékoztassa a tagságot, hogy mit terjeszt a közgyűlés elé. A bizottság nem kívánja befolyásolni a folyamatokat, s az a jó, ha több jelölt közül választhat a közgyűlés. A jelölés során is meg kell jeleníteni a tagság sokszínű véleményét.

A jelölőbizottság az ügyvezető elnök személyére és négy társelnökre kéri a javaslatokat. A négy társelnök – az alapszabály szerint – a természetes vizek, a tógazdaságok, a minimális tagdíjat fizetők, és a feldolgozók köréből kerül ki. A jelölőbizottság ennek szellemében kéri ki a tagok véleményét, javaslatát. Egy tagra természetesen több javaslat is érkezhet, hiszen több területen érintett. A jelölőbizottság azonban a jelölteket is megkérdezi, hogy vállalják-e a jelölést? Kiss Ferenc úgy fogalmazott, hogy a bizottság feltárja a véleményeket, de nem szűri meg a javaslatokat.

A február 16-ai közgyűlésen tehát az ügyvezetés és a felügyelő bizottság megválasztására kerül sor, míg tavasszal a tagozatok választják meg a maguk köréből a küldötteket.

Étvágyunk irtja ki a kékúszójú tonhalat!

A WWF tanulmánya szerint a kihalás fenyegeti a kékúszójú tonhalat a mediterrán térségben folyó nagymértékű illegális túlhalászat következtében, ezért sürgős halászati korlátozásokat kell bevezetni.

A WWF 2006 júliusában elkészült tanulmánya megállapította, hogy a mediterrán térségben az engedélyezett 50%-kal több kékúszójú tonhalat fognak ki. A legtöbb illegális halászatot EU tagállamok, elsősorban Franciaország halászfloattái végzik. Mára a legrégebbi halász-területek állományai összeomlottak, a kisüzemi halászkodás fogása a '90-es évekhez képest ötödére esett vissza, a tonhalhiány miatt eddig hat spanyol gazdaság zárt be.

A WWF szeretné elérni, hogy a faj túlélése érdekében a halászatot csökkentésük a jelenlegi szint harmadára, évi 15 000 tonnára, a kifogható példányok súlyát pedig emeljék minimálisan 30 kg-ra. A ter-

mészvédelmi szervezet a halászati idény kezdetét is májusról júliusra csúsztatná, megvédendő az ivási időszakban különösen sebezhető halakat.

A faj védelmére 1969-ben létrehozott ICCAT elnevezésű nemzetközi szervezet (Atlanti Tonhal Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság) konferenciájának célja a földközi tenger halállományának regenerálása. A kékúszójú tonhal kipusztítása nem csupán egy lenyűgöző faj elvesztését jelentené, hanem komolyan veszélyeztetné a tengeri ökoszisztéma egyensúlyát is. Az óceánokat átszelő, tömegesen vándorló kékúszójú tonhal ragadozóként egyensúlyban tartja a táplálékhalak állományát, eltűnése a tápláléklánc felborulásához vezet. A fenntartható módon, hagyományos csapdázással dolgozó halászok, arra figyelmeztetnek, hogy már szinte alig maradt tonhal a mediterrán vizekben.

Jubileumra készülődve

Az uniós csatlakozás óta az érdekképviseleti munka is alaposan megváltozott. Úgy tűnik, vége azon időszaknak, amikor az érdekérvényesítés – úgymond – szabad-ságra megy. Hiába közeleg az ünnep, készülünk a karácsonyi és az újévi eseményekre – mi halászok pedig, a nagy halvásárra – a szövetség vezetői sem dőlhetek hátra a széjükben, mivel nem kevés olyan törvénytervezet, rendeletet kell szinte egyik napról a másikra véleményezni, értékelni, amelyek jelentősen befolyásolják a magyar halászság jövőbeni támogatottságát. Dr. Orosz Sándor igazgató tételesen is sorolta az elmúlt két hónap eseményeit.

Idegeskedésre, nyugtalanságra mindig volna ok, de az idegesség – ahogy ezt egy bölcsletben olvastam – nem más, mint mások hibája miatt önmagunk büntetése, kezdte mondandóját az igazgató. Mindamellet az elmúlt két hónapban gyakran alakult ki akár idegességre is okot adó helyzet. A tavalyi év utolsó napjaiban is kemény csatározás dúlt a hal fogyasztói ára körül, a szövetség és a multinacionális nagykereskedelmi láncok képviselői között. A szövetség nem egy-két beszállító érdekeit mérlegelve vett részt a vitákon, hanem azért, mert az utóbbi öt év fejleményei azt mutatják, hogy egy-egy áruházi halár akció messze az általa meghirdetett árak, és idő intervallumokon túl nyúló hatással bír. A karácsonyi halárak nem csak az ünnepi halár várakozásokat befolyásolják, hanem az egész év piaci mozgásait, hiszen hatást gyakorolnak a hal fogyasztói árak, s ezen keresztül a termelői árak alakulására, a termelő és kereskedő viszonyára. S kihatással van a másik nagy piac, a halász-horgász kereskedelmi kapcsolatra is.

A multinacionális láncokkal folytatott tárgyalások eredménye az volt, hogy a korábbi évekkel szemben nem zárkóztak el attól, hogy mondjuk a 2007. évi reklámstratégiájukban a halászok érveit is figyelembe veszik. A szövetségnek nem volt jó tárgyalási, alkusz pozíciója, ezért is fogalmazódott meg az, hogy az idén erősíteni kell a halászok ár alkupozícióját. Ám ebben nem a szövetség a kompetens, hiszen nem piaci szereplő, de abban már van felelőssége, hogy a haltermelők milyen felkészülten és milyen szervezettséggel mennek bele ezekbe az akciókba. Ahhoz, hogy az elvileg tudott árlakut erősítő struktúrák, technikák működhessenek, ahhoz a haltermelőknek egymás között, jóval nagyobb bizalommal kellene rendelkezniük.

Ami a halászság jövőbeni támogatáspolitikájának alakulását illeti, itt már több pozitívumról is számot adhatunk. Emlékezzünk csak, hogy milyen mélypontról indult a szövetség a támogatási források meghatározását

illetően. Az egyik legfontosabb támogatás, az agrár-környezetgazdálkodási programé, amelynek forrását a 2007-es időszaktól az Európai Halászati Alapból kívánták meghatározni. Ezzel viszont elveszett volna az a forrás, amely a fejlesztésekre fordítható. A szövetség igen sikeres tevékenységének köszönhetően ma már tény, – s ez idén januárjában dőlt el – hogy a 2007-2013 között az EMVA terhére hirdetik meg az agrár-környezetgazdálkodási programot, s az EHA modernizációs pénzeszközeinek veszélyeztetése nélkül lesz extenzív halastavi környezetgazdálkodási program.

A szövetség csak kisebb változtatásokat, pontosításokat javasolt a program folytatásához. Ezek között döntően vízgazdálkodási kérdések módosítását javasolta, mivel látszik, hogy a hidrológiai viszonyok úgy változtak, hogy egy adminisztratív határidőhöz – nevezetesen április elsejéhez – kötni a

halas tavak feltöltési kötelezettségének teljesítését, ez azt eredményezné, hogy egyre többször kellene vis majort jelent. Ha új meghirdetésről beszélünk, akkor egyre kevésbé vállalható követelményként jelenik meg, mivel a természeti adottságaink hiányosságai okán – egyszerűen nincs víz – nem

lehetséges a végrehajtás. Ezzel szemben rugalmasan a leggyorsabb feltöltési kötelezettség vállalható, miként az is, hogy vizes élőhelyként funkcionáljon a halas tó. Ez együtt jár bizonyos nehézségekkel, és többlet költségekkel, hiszen a haltermelés szempontjai ezzel szemben állnak. A vizes élőhelyen a halfogyasztókat kell kiszolgálni, ami a termelési eredményeket is befolyásolja. Eppen azért van szükség a programra, mert az egyensúlyt, az élelmiszertermelés és a vizes élőhelyek élővilága között, támogatás nélkül, nehéz volna fenntartani.

Ha adminisztratív kötöttségek miatt nem tud vállalkozni a halas gazda, akkor ennek az a következménye, hogy nem vállalja a többlet költségeket. S ezzel csökken a biodiverzitás. Eppen ezért, a szövetség azt is vizsgálta e szabályozás kapcsán, hogy mi szolgálja inkább a fészkelő helyek védelmét? Mondhtni, a napi vízszintingadozás. A mostani programban egy szabályozás 20 centiméternél nagyobb ingadozást a tenyésztőszakban nem enged meg. A szövetség álláspontja szerint jobban szolgálná a fészkek védelmét, ha a napi ingadozásban szabályoznák a vízszintet, s ez a mérték naponta 5 centiméter. Az elmúlt hetekben véleményezte a szövetség a Natura 2000 program új feltételrendszerét is.

„Miről lesz híres a 2007-es esztendő?” – tette fel végül a kérdést Orosz Sándor. Ahogy 2002 a Hal éve jegyében telt, úgy 2007 – ha elcsitulnak a tisztújítási „csatazajok” – a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa, a halászati ágazat

érdekképviseleti szervezet megalakulásának 50. évfordulója jegyében zajlik. Az igazgató reméli, hogy a társadalmi szerepvállalás bemutatását lehetővé tevő alkalmak arra is időt engednek, hogy a halászság egy kicsit önmagával is foglalkozzon. S olyan képet tudjon bemutatni a széles közvélemény előtt, hogy ez a szervezet egy önmagával tisztában, akcióegységben lévő, sikerre ítélt társaság. A múlt a jövő tükré, s ezt a tükröt szeretné a szövetség a jubileumi megemlékezés kapcsán úgy felmutatni, hogy abból mi magunk is okulhassunk, a kívülállók pedig, kedvező képet kaphassanak. Ennek jegyében a Halászati Lapok megjelenésében is lesz változás, s az ötven éves évforduló – 1957. február 19-20. a pontos megalakulási dátum – a fejlécben is megjelenik. Az ünnepi közgyűlésre áprilisban kerül sor, de minden ideit rendezvényen, eseményen szó lesz az elmúlt ötven évről. Szóljon erről a 2007-es esztendő, mondta végezetül az igazgató.

H. Gy.

A karácsonyi halárak nem csak az ünnepi halár várakozásokat befolyásolják, hanem az egész évet...

Immunmodulátor tenyésztett halak részére

Az AquaVac Ergosan tengeri algákból kivont immunmodulátor. Összetevői, beleértve az alginin savat és a poliszacharidokat is arról ismertek, hogy növelik a halak ellenálló- képességét. Az AquaVac Ergosan természetes eredetű elfogadott takarmányösszetevő (E400).

Az immunmodulátorok és immunstimulánsok fontos szerepet játszhatnak az aquakultúrákban a tenyésztett halak egészségének megőrzésében, mivel fokozzák a szervezet nem specifikus és specifikus immunválaszát a kórokozókkal szemben. Szerepük főleg a még gyenge, vagy fejlődő immunrendszerrel rendelkező állatok esetében meghatározó (pl. hal lárvák).

Hatásmechanizmus

AquaVac Ergosan erősíti a halak természetes ellenálló képességét. Etetésével fokozódik a sejtek aktív oxigén felvétele, mivel alginát tartalmának hatására javul a sejtmembránokon keresztül történő oxigén transzport. Az intenzívebb sejtanycsere következtében javul a takarmányértékesítés, egészségesebb lesz az állomány. Jobban gyógyulnak a szövetsérülések, az állományok ellenállóbbak lesznek a fertőzésekkel szemben, jobban reagálnak a vakcinázási programokra. Ezen túl az AquaVac Ergosan aktív hatóanyagait stimulálják a limfociták és a makrofágok proliferációját,

valamint aktivitását is, mennyiségük növekedésén keresztül pedig a citokinek és a lizozim termelődését.

A készítmény pozitív hatást gyakorol a bőr sejtjeire is, a bőr rétegeit alkotó sejtek aktívabban vesznek részt a kültakaró integritásának megőrzésében, a test felszínét borító nyálka termelésében. Jó immunállapotban lévő, hatékony védekező mechanizmussal rendelkező állományban kisebb az esélye annak, betegség alakuljon ki kórokozó ágensek megjelenése esetén.

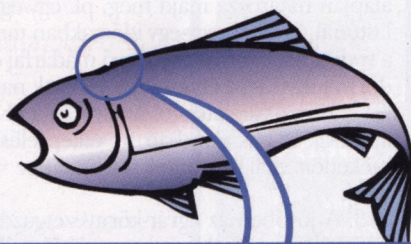
Főbb jellemzői:

- ⊗ Tenyésztelepi kísérletek során bizonyított hatékonyság tenyésztett halak esetében (pisztráng, lazac, tengeri keszeg, tengeri süllő, pontyfélék stb.)
- ⊗ Rendkívül ízletes
- ⊗ Halak természetes tápláléka
- ⊗ Hatására fokozódik a Tumor Nekrózis Faktor (TNF) expressziója
- ⊗ Megemeli az interferon szintet halakban
- ⊗ Stimulálja a makrofág tevékenységet

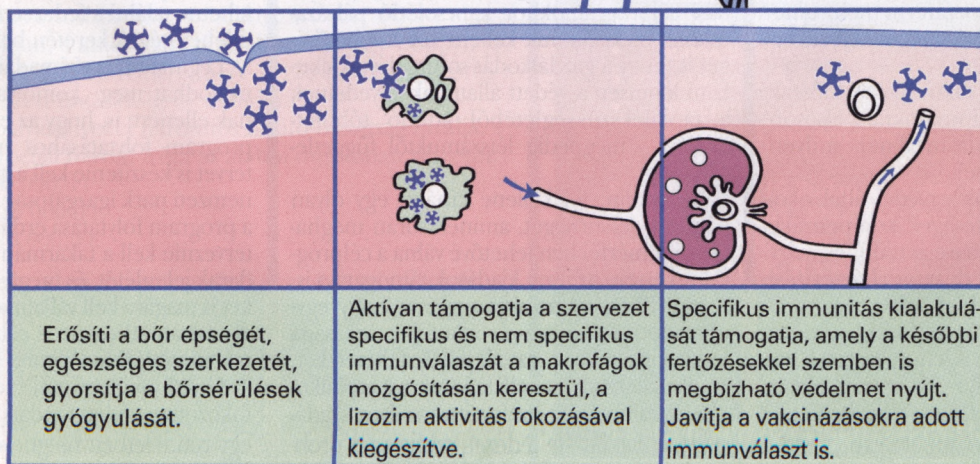
Az AquaVac Ergosan használatának előnyei:

Pozitív hatását már számos tenyésztelepen hasznosították, az eredmények az alábbiakat igazolták:

- ⊗ Csökkenti a stressz okozta betegségek következtében fellépő elhullásokat (szívárványos pisztráng ivadékok szindróma / RTFS)
- ⊗ Enyhíti a szezonálisan fellépő kedvezőtlen környezeti tényezők (vízminőség romlás, a víz hőmérsékletének szélsőséges változásai), illetve túlszűfolttság, lehalászás vagy ivadék telepítés következtében fellépő járványos betegségek okozta károkat
- ⊗ Támogatja a sérült egyedek gyógyulását, az állományok betegségekből történő felépülését
- ⊗ Javítja a vakcinázások hatékonyságát
- ⊗ Javítja a halak vírusok elleni védekezési állapotát (hatására megemelkedik az interferon és TNF faktor szintje)

Hogyan működik az AquaVac Ergosan?

A jövőbeli uniós és nemzeti agrártámogatások

Természetvédelmi oltalom alatt álló, vagy a közeljövőben ilyen besorolás alá eső területek esetében úgy tűnt, hogy alapvető változást hoz 2007-től az úgynevezett Natura 2000-es besorolás. Sajnos, mint kiderült, a tárcaközi egyeztetések során – ahogy az a legfrissebb „Új Magyarország vidékfejlesztési-stratégiai terv” című dokumentumban olvasható –, módosítják ezt az időhatárt, mégpedig 2009-re. Mindettől függetlenül elkerülhetetlen, hogy a természetvédelem és a fenntartható gazdálkodás szempontjai teljes összhangban legyenek egymással, valamint a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben (NVT) leírt elvárásokkal. Különösen fontos az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) vezérelveivel történő tökéletes szinkron, és a hazai halászság tevékenységét is messzemenően meghatározó Európai Halászati Alap (EHA) követelmény-rendszerével történő összecsengés, amit a Nemzeti Halászati Stratégia Tervnek kell megfogalmaznia hazánkban.

A természetvédelem és a halászság között eleve konfliktusokat okozott eddig is a védett állatfajok táplálkozásából adódó gazdálkodói kárvesztés, amit a hatályos magyar jogrend egyáltalán nem orvosol. De, figyelemmel a jövőben várható uniós és nemzeti támogatásokra, alighanem itt az ideje, hogy erre a speciális problémára is megtaláljuk azt a választ, amit mind a gazdák, mind a természetvédelem el tud fogadni. Erre tesszünk most egy javaslatot, annak reményében, hogy sikerül a halászság tetszését elnyernünk.

Először is fontos annak a deklarálása, hogy a védett állatfajaink nem károkozók – ahogy az sajnos néhány madárfaj és a vidra esetében a Nemzeti Halászati Stratégia Terv legújabb verziójában olvasható –, hanem olyan természeti értékek, amit közös érdekünk megőrizni. Ez viszont csak akkor lehetséges, ha a halas gazdák, akik a madárfajok és a vidra számára vizes élőhelyeink egy részét megőrzik és fenntartják, olyan támogatási formákhoz is hozzáférhetnek, amelyek a nevezett állatfajok megóvásában érdekeltté teszik őket.

Nézzük át, hogy az elkövetkező időszak során a vizes élőhely-típusainknál, elsősorban az extenzív halastavaknál milyen megoldások lehetségesek.

1. A védett állatfajok egyedei által okozott gazdálkodási veszteségek kompenzálására a jövőben jöjjön létre egy uniós és/vagy nemzeti forrásból fedezett „Kártérítési Alap”.

Megjegyezzük: ennek rendkívül kevés a realitása, és értelmetlen is lenne, hiszen a halastavaknál élő takarmány- és halevő védett állatfajok összességét tekintve elképzelhetetlen, hogy egy ilyen alap mi alapján rangso-

rolna. Ennek megállapítása inkább természetlen vitákhoz vezetne, és perek sorozatát hozhatná magával. Nem véletlen, hogy kimondottan ilyen alap egyetlen uniós országban sem létezik.

2. A támogatásoknál kötelezővé kell tenni, hogy az üzemtervekben megjelenítsék a védett állatfajok egyedeinek létszámpontos jelenlétét, és ennek alapján kalkulálják a várható gazdálkodási eredményt, értsd alatta: a védett állatfajok egyedei által okozott kárvesztés eleve a gazdálkodás része kell legyen.

Ez már a fentínél tetszetősebbnek tűnhet, de kivitelezése nehezen képzelhető el: ki, mi alapján határozza majd meg, pl. egy-egy halastónál, hogy ott egy-egy időszakban mennyi a védett takarmány- és halevő madárfaj egyede, mennyi vidra élhet, mennyi ezek napi takarmányüksége stb. Az ilyesfajta elvárás, akárcsak a 1-es pontban írt elképzelés, természetlen viták, és perek sorozatához vezet.

3. A jövőben az agrár-környezetgazdálkodási célprogramokhoz kapcsolódó pályázatoknak biztosítaniuk kellene azt a lehetőséget is, hogy a gazdálkodás során eleve kalkulálni lehessen a védett állatfajok egyedeinek a táplálékszükségletéből adódó többletkiadást – mégpedig létszámuktól függetlenül.

Magyarán: fel kellene kínálni egy olyan pályázati lehetőséget, aminek során meghatározott mértékben lehetővé válna a célprogramok során az ilyen kiadások támogatása is. A gazdálkodás biztosítja ugyanis, hogy egy adott élőhelyen az állatfajok sokasága megtalálja azokat az alapvető feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a táplálkozást, és mindaddig, amíg nincs az ilyen kiadásokra is valamiféle fedezet, addig ez a prob-

léma – értsd alatta: a károkozás folytonos felemlítése, érthető módon – megmarad.

Nem csak látni kell, hanem elismerni is, hogy egy gazda számára komoly materiális terhet jelent a takarmány- és halevő védett állatfajok jelenléte, amit önmagában csak a halas gazda már nem viselhet a jövőben,

Egy pályázati-csomag kapcsán azonban megvalósulhatna, hogy kiegészülve a terület-alapú támogatásokkal, a gazdának lehetősége nyíljon pályázat útján az általa feltételezett, a védett állatfajok egyedei által okozott kárvesztés pótlására, mégpedig pl. az „Intenzív halastavak fenntartása célprogram” keretén belül, vagy ahhoz szervesen kapcsolódóan. Természetesen ez nem tudná a teljes kárösszeget fedezni, nem is ez lenne a célja, hanem a pályázatot elbíráló kuratórium döntése értelmében kapna a gazda egy jóváhagyott összeget, legkevesebb (vagy maximum) 5 év időtartamra.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy tekintettel a védett és fokozottan védett állatfajaink nagy számára, valamennyiük esetében nem lehetséges uniós és/vagy nemzeti forrás igénylése, hanem csak egy konkrétan meghatározott csoportjukra, pl. csak a fokozottan védett fajokra, vagy rendeletben megnevezett fajok esetében, amit az érintettek minisztériumoknak és társadalmi szervezeteknek kell tisztáznuk egymással.

Mindenféleképpen tisztázandó azonban az is: mit, mikortól tekinthetünk ilyen jellegű veszteségnek, a gazdálkodási ráfizetés hány százalékát, amit bizonyíthatóan az adott területen élő védett állatfajok egyedei táplálkozása okozott és nem az esetleges más, pl. vízkormányzási szigorítások, vagy az orvhalászok?

4. Kérdés persze, mi történik akkor, ha nem lesz a jövőben ilyen pályázat? Ez is áthidalható problémának tűnik, és erre is meg lehetne találni a fedezetet a jövőbeli pályázati lehetőségek keretén belül.

Leginkább a vízimadarak esetében fogalmazódhat meg „komolyabb nehézség”, annak ellenére is, hogy az extenzív halastó célprogram folytatásához még madárriasztási tervet is készítenie kell a gazdának az érintett nemzeti park igazgatóság közreműködésével a program folytatása érdekében. Tehát eleve terveznie kell a takarmány- és halevő vízimadarak jelenlétét, és megfelelő óvintézkedéseket is magára kell vállalnia, annak teljes anyagi vonatásával együtt a célprogramban vállaltak megvalósítása során.

Nos, ha bizonyítani tudja a gazda, hogy a fokozottan védett madár- és emlősfajok, vagy egy rendeletben megnevezett csoportjuk ál-

tal elfogyasztott takarmánymennyiség érzékeny kárvesztést okoznak számára, akkor, erre az esetre, és csak erre az esetre kaphatna létfogósultságot egy olyan pénzügyi alap létrehozása a célprogramok pályázati-csomagján belül, amivel az ilyenfajta problémákra lehetne anyagi fedezetet nyújtani a gazdának. Ez kizárólag ilyen helyzetekre kínálna anyagi kompenzációt a halas gazdának.

A bejelentett „túlkár” mértékének megítélése és elfogadása az illetékes államigazgatási egységek kötelessége lenne, és az ilyen kiadásokra elkülönített alapból fedeznék az odaítélt pénzösszeget. Az eldöntendő kérdés, hogy ha lenne egy ilyen finanszírozási keret, azt melyik államigazgatási egység kezelje. Ez a fajta megoldás egyáltalán nem lenne egyedüli eset, hiszen Csehországban, a Treboni halastavaknál már van egy ilyen elven működő pénzügyi alap.

Itt azonban egy olyan ponthoz érkeztünk, amire ma még nemigen van válasz. Nevezetesen: a valóságban van-e olyan közgazdasági értékelési mérési módszer, amivel hitelt érdemlően képesek vagyunk az élővilág élettevékenysége és a halgazdálkodási munkafázisok közötti abszolút kapcsolatot mérni, esetünkben azt, hogy egy adott halastónál/halastórendszerrel folytatott gazdálkodás teljes spektruma és a jelen lévő fokozottan védett élővilág tagjainak táplálkozási szokásai milyen „költség-haszon-vesztés” összefüggésben vannak egymással?

Hogyan, mi alapján viszonyulnak ezek egymáshoz, figyelemmel a gazdálkodás során létrehozott/megőrzött élőhely egyéb paramétereire is, pl. fészkelő helyekre stb.? Mérhető-e ez egyáltalán és ha igen, hogyan? Gondoljuk csak el, hogy egy halastónál mennyi védett, ritka állatfaj él és táplálkozik! Nem beszélve arról, hogy a halastavaknál folytatott gazdálkodás is eltér egymástól: más és más fajtájú és korosztályú halállományok találhatók a tavakban, más és más ezeknek a tavaknak a vízi és parti vegetációja, zavartsága stb.

Kérjük Önöket, hogy ha a cikkben írtakhoz véleményük van, azt írják meg számunkra, amit előre is megköszönök az alapítvány kuratóriumának nevében:

Elérhetőségeink: Alapítvány a Vidrákért, Postacím: 1156. Bp., Nyírpálota u. 60.; e-mail: gerapal@t-online.hu

Gera Pál

Pályázati felhívás

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa az ágazati érdekképviselői szervezet megalakulásának 50. évfordulója alkalmából pályázatot ír ki

„Herman Ottó „ükunokái” a hazai vizeken”
címmel – a természetes vízi halászat múltja, jelene és jövője témakörben.

A pályamű terjedelme: maximum 20 oldal (1800 karakter/oldal) lehet.

Beküldési határidő: **2007. március 31.**

Kérjük, hogy a pályaművet zárt borítékban, jeligével ellátva, a jeligéhez tartozó azonosíthatóságot külön zárt borítékban elhelyezve, 3 példányban, s amennyiben mód van rá, úgy floppyn is szíveskedjenek a HALTERMOSZ címére (1126 Budapest, Vöröskő utca 4/b) a jelzett határidőig megküldeni.

A beérkezett pályaműveket háromfős Bíráló Bizottság bírálja, s a legjobbnak ítélt első három írója az alábbi díjazásban részesül:

- I. helyezett 200 000,-Ft
- II. helyezett 125 000,-Ft
- III. helyezett 75 000,-Ft.

Terveink szerint, a legjobb pályaműveket az év során kiadványban is megjelentetjük.

A beérkezett pályaművekkel kapcsolatos további felhasználási jogot a HALTERMOSZ magának fenntartja.

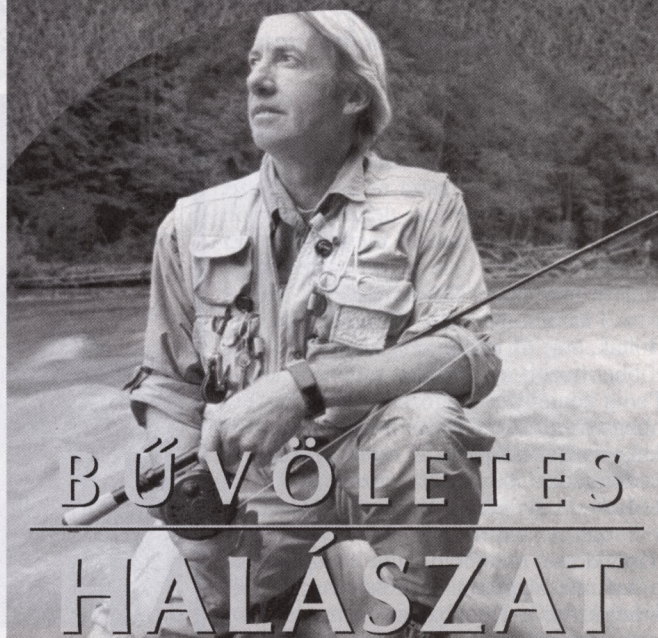
További információ a 355-7019-es telefonszámon.

MESSE MÜNCHEN
INTERNATIONAL

JAGEN UND FISCHEN

2007. március 28-április 1.
Új Münchener Vásárváros

BÜVÖLETES HALÁSZAT

**ÚJDONSÁG 2007-BEN:
BAJÓR ÉLETMÓD**

Az árusítással egybekötött vásár csúcspontjai:

- vadászati és halászati eszközök
- vadász- és horgászutak
- öltözet, ékszer
- bunda divatbemutató
- vadászkutyák és -madarak
- terepjárók
- és még sok minden más

Promo Kft. - 1015 Budapest, Széna tér 1/a.
Telefon: 224-7765, 224-7764, fax: 224-7763
hunmunch@elender.hu
Belépőjegy Ft-ért itt vásárolható.

Hotline: (+49 89) 9 49 -1 15 68

www.jagenundfischen.de

13. Nemzetközi Vadászati és Halászati Kiállítás

Halászból halkereskedő

„Természetes vízi halászáttal kezdtük a Dunán és a területünkhöz tartozó holtágakban, emellett hosszú ideig bérhalászáttal foglalkoztunk.” – indította beszélgetésünket Kovács B. György, a bajai Halért Bt. tulajdonosa, akivel a magyar halról beszélgettünk. A kormorán rendre kiette a halakat, nem tudtak annyit keresni, amennyiből meg tudtak volna tisztességesen élni, magyarázta a szakember a nehézségeket, akinek nevéhez fűződik az első hazai halászati kft. megalakítása is 1989-ben, amivel az egyik mai napig is működő vállalkozást hozta létre.

„Halkereskedő úgy lettem, hogy odajött hozzánk egy traktoros egy kis furgonnal és ismeretségre hivatkozva halat kért, mondván, másnap majd hozza az árát.” Persze, hogy adtak neki, de már délután visszajött fizetni, s vitte a következő mennyiséget. Ez szeptember vége felé történt, december elejére már pótos IFA-val járt, hat káddal vitte a karácsonyi halat. Kovácsék úgy gondolták, erre ők is képesek. A kereskedelem többet hozott a konyhára, mint a halászat. Pedig keményen dolgoztak a háló mellett, abban az időben 6 forintot kaptak minden kifogott hal kilójáért, az egyik legjobb halászbbrigádott alkották az országban. Olyan helyeken is halásztak, ahol mások kudarcot vallottak. Azokra a vizekre hívták őket, ahol a tulajdonos nem boldogult, kitanulták hát a szakmát alaposan. Ivadékat is neveltek, kihelyezték a Dunába, a kormoránok vízszont rendre kiették a halat.

Kovács György nyolc évvel ezelőtt tette le Baján a telep alapjait, amelynek helyén akkoriban egy elhagyott nádas volt. Baja hazánk halfogyasztásának Mekkája, igyekszik hát a legjobb halat beszerezni, tárolóba tenni. Ezek a tárolók oldalt ki vannak betonozva, kavicsos az aljuk, s ivóvíz minőségű víz folyik rajta keresztül. Baján és környékén 20-25 boltba szállít rendszeresen halat. Ki kell szolgálni a piacot. „Baja kü-

Kovács B. György

lönleges hely, csak irigyelni tudom az ország más területén működő kereskedőtársaimat, az ő helyzetük sokkal könnyebb, mivel tapasztalataim szerint a minőség jóval kevésbé fontos.” Ponty, törpeharcsa, csuka, kárász, harcsa a kínálat. Ennek az öt hálnak lenni kell a halászlében. Általában 3-3,5 kiló halból főznek levet négy személyre. Nagyon igényesek a hal minőségére a

bajai emberek. Az ország többi részén szinte bármilyen minőségű halat el lehet adni. A bajai halfogyasztók úgy tartják a halászlét, hogy készült, nem kerülhet bele idegen anyag. „A halételhez jó minőségű halra van szükség, extra tört paprikára meg egy jó halfőzőre.”

Sokszor az ország másik felébe kell elmenni a halért, hogy megfelelő minőséget lehessen a fogyasztónak szállítani. Három teherautó hozza az árut. Azért vásárolt nagyobb járművet, hogy nagyobb távolságról is gazdaságosan lehessen szállítani, körülbelül kétszáz kilométer az a legközelebbi távolság Bajától, ahonnan vásárolnak. Ráadásul Baján a nyári szezon mindig erősebb egy kicsit, hiszen akkor tombol a városban a turizmus.

Sajnos ma hazánkban nehéz igazán jó minőségű halat találni. Meg lehetne nevelni azt is, hiszen van erre példa határainkon belül, de mindez hely és termelő függő. Természetesen rossz, elhanyagolt tóban nem lehet jó halat termelni. Kovács B. Györgyék is úgy fejlesztik bajai telepüket, hogy a medencékben a hal minősége csak javuljon. Úgy tartják, hogy azt a maradék embert, aki hajlandó halat fogyasztani, nem szabadna leszoktatni a rossz minőségű, zsíros hallal. Csak jó termékkel lehetne felfrisseníteni a hazai fogyasztást.

Baján az országos átlagnál 10-20 százalékkal olcsóbban lehet halat vásárolni. A termelőnek ugyan az az érdeke, hogy minél magasabb árat érjen el, az viszont a mennyiség rovására megy. Egy-egy vevő ma 3000-3500 forintért vásárol halat. Nem mindegy, hogy ezért mennyit vihet haza. De a minőség itt is hangsúlyozott, ha 200 forinttal olcsóbban adnák kilóját, akkor sem fogyna több a rosszból.

A szakember szerint nem csak a halfőzők számára kellene versenyt szervezni, hanem a halaknak is. „A magyar halászat és a halfogyasztás jövője abban áll, hogy megtaníttuk az embereket a halat jól elkészíteni, s ehhez jó alapanyagot adunk nekik.” Két azonos halból két nagyon különböző étel lesz. És ez a minőség különbségéből adódik. Hazánk jó részén azért nem fogy a hal, mert nem tudják jól elkészíteni. Sikerének kulcsát abban látja, hogy minden egyes évben igyekszik megújulni, illetve a hosszú távú kereskedelmi kapcsolatok fenntartásában, vagyis abban, hogy igyekszik a felmerülő igényeket a lehető legteljesebb mértékben kielégíteni. Nagykereskedő révén be tudja szerezni az ország területén fellelhető valamennyi halfajt, és ami a legfontosabb az általa megvásárolt halat mindig kifizeti, ami a jelenlegi piacon – ismereteim szerint – igen ritka....

Érkezik a friss hal...

Vinicz